

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี มีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่าง ห้องเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำนวน 2 ห้องเรียน การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณา ดังนี้

1. เป็นห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังเรียนวิชาภาษาไทย โดยครูผู้สอนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงทั้งผลสัมฤทธิ์ทั้งชั้น และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนแต่ละคน โดยดูจากรายงานผลการประเมินความก้าวหน้าคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533-2536 ที่หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานีได้จัดทำไว้

2. เป็นห้องเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยสูงตลอดมา จากปีการศึกษา 2533-2536 โดยจัดอยู่ใน 10 ลำดับแรก ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ซึ่งได้แก่โรงเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบุญ (ชื่อสมมติ) สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกุมภวาปี และโรงเรียนบ้านแพง (ชื่อสมมติ) สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเพ็ญ

จากรายงานผลการประเมินความก้าวหน้าคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ร้อยละนักเรียนที่มีผลการเรียนเป็นที่น่าพอใจ ของโรงเรียน 10 ลำดับแรก กลุ่มทักษะภาษาไทย สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี จากปีการศึกษา 2533-2536 ปรากฏว่า

โรงเรียนบ้านบุญ (ชื่อสมมติ) มีผลสัมฤทธิ์สูง ดังนี้

ปีการศึกษา 2533 เป็นลำดับที่ 1, $\bar{X} \% = 94.50$ นักเรียนมีผลเป็น
ที่น่าพอใจ 100%

ปีการศึกษา 2534 เป็นลำดับที่ 10, $\bar{X} \% = 84.70$ นักเรียนมีผลเป็น
ที่น่าพอใจ 100%

ปีการศึกษา 2535 เป็นลำดับที่ 3, $\bar{X} \% = 88.67$ นักเรียนมีผลเป็น
ที่น่าพอใจ 100%

ปีการศึกษา 2536 เป็นลำดับที่ 2, $\bar{X} \% = 93.87$ นักเรียนมีผลเป็น
ที่น่าพอใจ 100%

โรงเรียนบ้านแพง (ชื่อสมมติ) มีผลสัมฤทธิ์สูง ดังนี้

ปีการศึกษา 2533 เป็นลำดับที่ 10, $\bar{X} \% = 87.75$ นักเรียนมีผลเป็น
ที่น่าพอใจ 100%

ปีการศึกษา 2534 เป็นลำดับที่ 2, $\bar{X} \% = 91.06$ นักเรียนมีผลเป็น
ที่น่าพอใจ 100%

ปีการศึกษา 2535 เป็นลำดับที่ 5, $\bar{X} \% = 87.72$ นักเรียนมีผลเป็น
ที่น่าพอใจ 100%

ปีการศึกษา 2536 เป็นลำดับที่ 10, $\bar{X} \% = 85.91$ นักเรียนมีผลเป็น
ที่น่าพอใจ 100%

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาบรรยากาศงานชั้นเรียน ผู้วิจัยใช้เครื่องมือดังนี้

1. แบบสอบถาม 3 ฉบับ ใช้กับนักเรียน ผู้ปกครอง และครูอื่นๆ
2. แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทย ครูอื่นๆ ผู้บริหาร
โรงเรียนนักเรียน และผู้ปกครอง
3. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู และการสังเกตอื่นๆ

3.3 การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างเครื่องมือในการวิจัยด้วยตนเอง ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย
3. กำหนดวัตถุประสงค์ของเครื่องมือ
4. สร้างเครื่องมือโดยปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
5. เสนอร่างเครื่องมือต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ
6. นำเครื่องมือไปทดลองใช้
7. ปรับปรุงเครื่องมือ
8. สร้างเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

3.4 การทดลองใช้เครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้ กับห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ระหว่างวันที่ 20-30 กันยายน 2537 ที่โรงเรียนหมู่บ้านโพธิ์สว่างวิทยา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ในการทดลองใช้เครื่องมือ ผู้วิจัยได้ให้ครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนนี้ ทดลองใช้ด้วย ผลปรากฏว่า ในตอนแรกผู้ทดลองใช้ใช้ได้ไม่สะดวกนัก เนื่องจากมีรายการให้บันทึกมากเกินไป แต่หลังจากใช้เป็นเวลาหลายชั่วโมงแล้วสามารถใช้ได้คล่องขึ้น ซึ่งจุดนี้ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือมาจัดหมวดหมู่ใหม่ให้บันทึกง่ายขึ้นแล้ว

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาโดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม และการศึกษาเอกสารต่างๆ โดยใช้เวลาโรงเรียนละ 4 สัปดาห์ รวมเป็น 8

สัปดาห์ โดยเก็บข้อมูลต่อเนื่องโรงเรียนละ 1 สัปดาห์ สลับกันไปจนครบกำหนดเวลา โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 และภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2537 โดยเริ่มจากวันที่ 17 ตุลาคม 2537 ถึงวันที่ 20 มกราคม 2538 โดยผู้วิจัยไปตั้งโรงเรียนก่อนเข้าชั้นเรียน และกลับหลังเลิกเรียนแล้ว

3.6 การตรวจสอบข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลโดยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยใช้การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) มีรายละเอียดดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) วิธีตรวจสอบ คือ การสอบแหล่งข้อมูล แหล่งที่มาที่จะพิจารณาในการตรวจสอบ ได้แก่ แหล่งเวลา โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลหลายๆ เวลา ทั้งในภาคเช้าและภาคบ่าย แหล่งสถานที่ โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลทั้งที่โรงเรียน ที่บ้านนักเรียน และในสถานที่สำคัญของหมู่บ้าน แหล่งบุคคล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากหลายคน ทั้งจากครูผู้สอน ครูอื่นๆ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง นักเรียน ทั้งหมดนี้เพื่อตรวจสอบดูว่า ข้อมูลที่ได้ถูกต้องตรงกันหรือไม่

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือ ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามคู่กับการสัมภาษณ์ในการรวบรวมข้อมูล เป็นต้น

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการพรรณนา โดยแยกวิเคราะห์ดังนี้

1. ลักษณะของครู วิเคราะห์โดยใช้การพรรณนา
2. พฤติกรรมการสอนของครู วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

3. ลักษณะของนักเรียน วิเคราะห์โดยใช้การพรรณนา
4. การจัดห้องเรียน วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการพรรณนา
5. สภาพของโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้การพรรณนา
6. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการพรรณนา
7. ความรับผิดชอบและระเบียบวินัยในห้องเรียน วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการพรรณนา

3.8 สถานที่ดำเนินการวิจัย

โรงเรียนบ้านบุญ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกุมภวาปี และโรงเรียนบ้านแพง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเพ็ญ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี (งานวิจัยจะใช้ชื่อสมมุติแทนชื่อจริงของโรงเรียน)